

Jāņa Kalniņa dzīves stāsts

Jānis Kalniņš dzimis 1907.gada 25.martā Variešu ciema „Laidēs”, Krustpils rajonā, kristīts un iesvētīts Krustpils evaņģēliski luteriskās draudzes baznīcā. Pēc Krustpils vidusskolas beigšanas 1932.gadā Jānis Kalniņš devās uz Liepāju, kur būvēja dzelzceļa līnijas un vakaros mācījās Liepājas valsts tehnikuma būvniecības nodaļā, kuru beidza 1934.gadā.

Liepājā, kaimiņa mājā, Jānis satika Hermīni Mildu Petrēvicu, kura studēja Liepājas mākslas amatniecības skolā. 1935.gada Jāņu vakarā Jānis un Milda svinēja kāzas. Viņiem lemts bija nodzīvot laulībā 57 gadus.

Jaunais pāris sāka kopējo ģimenes dzīvi Rīgā. Kā dzelzceļniekam ar atbildību par Rīgas-Madonas dzelzceļa līniju Jānim piešķīra mājiņu ar kantori Ganību Dambī netālu no preču stacijas. 1938.gadā piedzima dēls Vitauts, un 1939.gadā meita Valda.

Kara laikā, 1944.gadā, Jānis devās uz Vāciju strādāt staciju un dzelzceļu atjaunošanas darbos. Nezinot, kāda būs nākotne, viņš paņēma līdz divus no finiera gatavotus čemodānus, tajos iepakoja ziemas drēbes, fotoaparātu, ģimenes fotogrāfijas, bērnu sudraba kristības kausiņus un karotītes. Bailēs no bada Hermīne ceļasomā ielika kārbu ar izkausētu sviestu un grauzdētu rupjmaizi. Mazajai Valdai lika nest groziņu ar ķiršogām. Ģimene kājām devās uz Rīgas dzelzceļa staciju, no kurienes ar vienu no pēdējiem vilcieniem izbrauca uz Vāciju.

Ģimene nonāca Gotenhafenā un pēc tam Dancigā, kur Jāni nozīmēja darbā Gēras pilsētā, Tiringenas apgabala rietumos, apmēram 120 km no Drēzdenes. Jānis tur atjaunoja sagrauto Gēras dzelzceļa staciju, kura drīz pēc tam tika vēlreiz sagrauta. Ģimene vadīja trauksmainas dienas un naktis. Kad Gēru pārlidoja bumbvedēji,

Hermīne ar bērniem devās mežā lasīt ogas un sēnes. Naktīs varēja redzēt sarkanu apvārsni, tur dega Drēzdene. Tā kā Gēra atradās starp amerikāņu un krievu fronti, laimīgā kārtā amerikāņu armija tur ieradās pirmā. Drīz pēc tam Jānis uzzināja, ka sabiedrotie atdevuši Tiringenas apgabalu sarkanarmijai, pretī saņemot daļu Berlīnes. Ģimenei nu atkal bija jābēg.

Būdams dzelzceļnieks, Jānis veiksmīgi sarunāja preču vagonu savai un citām latviešu ģimenēm cerībā, ka to izdosies piekabināt vilcienam, kas dodas uz rietumiem. Gadījumam, ja vilcienu neizdodas sarunāt, Jānis uztaisīja ratus, ko vilktu pa šoseju un paši ietu kājām. Vilcienu laimīgi izdevās sarunāt, un ģimene sāka ceļojumu un mājvietu meklēšanu pa amerikāņu zonā esošajām pārpildītajām bēgļu nometnēm. Beidzot Kalniņiem laimējās dabūt vietu Hanavas nometnē 30 km attālumā no Frankfurtes. Bijušās vācu armijas kazarmās viņiem piešķīra divas istabas bēniņos. Tāpat kā citās bēgļu nometnēs, Hanavā izveidojās rosīga latviešu sabiedriskā dzīve. Vitauts un Valda gāja latviešu skolā, darbojās gaidu un skautu organizācijā. Jānis kopā ar citiem latviešiem nodibināja daiļamatniecības darbnīcu, kā arī gatavoja skolai solus.

1948.gadā Kanāda piedāvāja patversmi bēgļiem ar noteikumu, ka ģimenes galvai jābrauc vienam, jāparaksta divu gadu darba līgums un jāstrādā vietā, kur norādīts. Ģimene tam varēs sekot vēlāk. Jānis kopā ar simts latviešiem no Hanavas nometnes pieteicās. Īsi pirms Jāņiem, 1948.gadā viņš ieradās Halifaksā, no kurienes tika aizsūtīts uz Ontario pavalsts ziemeļiem vadīt strādnieku grupu, kas mežos lika pamatus augstsprieguma elektrības līniju torņiem. Darbs bija grūts un neparasts. Bija daudz pārsteigumu meža nometnes dzīvē. Kanādieši brīnījās par latviešu velmi ēst speķa maizītes. Latvieši turpretī, piedzīvojuši kara trūkumu, brīnījās, kā var itin labus taukus liet ārā. Ātri bija jāiepazīstas ar meža dzīvnieku īpatnībām. Visi mācījās uzmanīties no melnajiem lāčiem, kas bieži meklēja labumus ap nometni vai mežā gulēja saulītē. Viens no latviešiem, kāpjot pāri

baļķim, uzkāpa lācim mugurā! Bija jāmācās respektēt mazo melno sesku, kas negaidot apšļāca cilvēku ar pamatīgu smaku, ko varēja nomazgāt tikai ar tomātu sulu. Bija jāizvairās arī no Kanādas eža, kas varēja iedzīt ādā vai suņa degunā pamatīgas atskabargainas adatas.

Pavasārī pēc pirmā nostrādātā gada ieradās Jāņa ģimene. Tad Jānis darbdienās strādāja mežā un dzīvoja nometnē, bet nedēļas nogales pavadīja pie ģimenes Haliburtonas pilsētiņā, kur īrēja mazu mājiņu. Bērni gāja skolā. Hermīne mazgāja traukus restorānā un tīrīja māju turīgai ģimenei. Vēlme pašam būt noteicējam mudināja Jāni nekavējoties nopirkt zemi un sev uzcelt ģimenes mājiņu. Jau Jāņos tā bija gatava un, neskatoties uz to, ka sākumā nebija tekoša ūdens, labierīcību un citu ērtību, ģimene jutās laimīga.

1950.gadā, kad līguma darbs beidzās, ģimene pārcēlās uz Toronto, lai bērniem būtu labāka skola un latviešu sabiedrība. Atkal sākās jauna dzīve. Nākošos divdesmit gadus līdz pensijai Jānis vadīja jumtlicēju grupu, kas lika plakanos jumtus fabrikām, valsts iestādēm un raktuvēm. Hermīne strādāja fabrikā par šuvēju. Bērni iejutās kanādiešu skolā, bet nedēļas nogalēs baudīja aktīvo latviešu sabiedrību latviešu sestdienas skolā, gaidu un skautu organizācijā.

Dzīves posms Toronto Jānim bija gaišs un priecīgs. Ar lepnumu viņš redzēja, ka Valda un Vitauts izskolojās un saka strādāt. Ļoti lielu prieku viņam sagādāja mazdēls Valdis, kurš vienmēr turējās līdzī un centās atdarināt visu, ko vectēvs darīja. Vakaros pēc darba un nedēļas nogalēs Jānis baudīja to, kas viņam vistuvāk pie sirds – būvēšanu, zīmēšanu un lasīšanu. Tika paplašināta pirmā māja Haliburtona, lai būtu jauka vieta, kur pavadīt vasaras. Valdai un Vitautam Jānis palīdzēja pārbūvēt savas mājas. Vitautam un viņa sievai Ilzei viņš pat uzbūvēja vasarnīcu pie ezera. Ar būvdarbiem Jānis palīdzēja arī daudziem draugiem. Atpūtas brīžos Jānis ar Hermīni abi gleznoja. Vēlāk no saplīsušas veļas mašīnas

viņš izgatavoja virpu, uz kuras Hermīne ar vedeklu Ilzi virpoja podus. Jānis kurināja cepli. Mūža beigās, kad veselība vairs neatļāva strādāt smagus darbus, Jānis negarlaikojās, bet nodarbojās ar ādas apstrādi, jo vēl spēja ar savu stingro roku iezīmēt skaistus latviskus rakstus albumu un grāmatu vākos un jostās. Tāpat kā darbu Jānis cienīja grāmatas. Vakaros bieži lasīja. Līdz mūža galam viņš abonēja latviešu laikrakstus un lasīja trimdā izdotās latviešu autoru grāmatas.

Jānis Kalniņš mira 1993.gada 19.augustā Toronto. Viņa daudzie būvdarbi un plašais trimdas literatūras grāmatu krājums ir paliekošs testaments viņa mūža darbam un centieniem.